

Posudek diplomové práce

Jana KOTRBOVÁ, Král, rytíř, panoš a jejich ctnosti podle staročeského románu
Tristram a Izalda

Celkem 96 stran

J. Kotrbová vybrala nelehký úkol – využití literárního díla jako historického pramene pro postžení vlastností, které dobová společnost přisuzovala (či očekávala a tolerovala) od určitých společenských skupin. K rozboru si vybrala text staročeské varianty oblíbeného příběhu nešťastných milenců Tristana a Isoldy. Vycházela z edice pořízené Zdeňkou Tichou v roce 1980.

Nástin zaměření a cíle své práce autorka podala v jejím úvodu, byť opomněla bližší vysvětlení svých metodických postupů. Dvě následující kapitoly seznamují čtenáře s reflexí rytířské tematiky v Čechách ve 14. století (s. 5-15) a s rozšířením tristanovského námětu (s. 15-21). Podkapitola věnovaná vzniku česky psané středověké literatury přináší nezbytné úvodní informace, jen vyznívá trochu schematicky, respektive je příliš závislá na literárně historických pracích kompendiálního zaměření, a poněkud izolovaně, bez reflexe historiografie 14. století. Jen na okraj: převzatý výraz *národní* uvědomění ve 14. stol. (s. 5), který by bylo třeba blíže osvětlit, zvláště v konfrontaci s následující kapitolou, v níž se autorka zabývá vlivy německé rytířské poezie na pražské dvorské prostředí, a to i v době vlády Václava IV.; lépe potulní pěvci a než *zpěváci* (s. 7).

Ve třetí kapitole autorka v obecné rovině charakterizuje pražské dvorského prostředí, úlohu šlechty a postavení ženy ve středověké společnosti. Účelný je přehled rozšíření tristanovské látky a jejího zpracování v českém prostředí. Do budoucna by bylo vhodné přikročit ke srovnání relevantních předloh a využít ve větší míře též zahraniční literaturu, což platí i pro fenomén rytířství jako takového.

Stěžejní část práce tvoří kapitola nazvaná *Tristram a Izalda jako ideální obraz společnosti*, v níž se snaží postihnout vlastnosti přisuzované různým společenským skupinám. Z hlediska hierarchie společenského postavení sledovala v podstatě tři kategorie, nejvýše postaveného krále, dále rytíře a na nich vázané panoše, ženském světě pak odlišné postavení Izaldy a její komorné Brangeny.

Kladné i záporné vlastnosti jednajících postav sledovaného románu autorka představuje ve čtyřech kapitolách pojmenovaných podle modelů chování jednajících postav ve vztahu

jejich sociálnímu postavení a k uznávaným ctnostem – O věrnosti a přátelství, O štedrosti a bohatství, O lásce a manželství, O moudrosti a chytrosti, O ctnosti. Postupovala korektně vzhledem k rozebíranému textu a celkem úspěšně se zhostila i jeho výkladu. Vzor, s nímž chování svých hrdinů konfrontuje, Rytířský kodex české šlechty ve 2. polovině 14. století (s. 48-50), mohl být podrobnější, klidně opřený o závěry W. Iwańczaka, pracujícího právě s literárními prameny, nebylo třeba se tolik neobávat jejich opakování (poz. 246) Jasněji mohlo vyznít i srovnání tolerovaného chování žen oproti vžité představě o postavení ženy ve středověku (trochu schematicky autorkou převzaté v předchozí kapitole od B. Kopiczkové).

Práce je napsaná kultivovaně a čtivě. Celkovému vyznění by prospěl větší rozhled po zahraniční literatuře, což zřejmě nebylo v časových možnostech autorky.

Předložená práce J. Kotrbové představuje dobré východisko k dalšímu studiu; splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Doporučuji ji proto k obhajobě s hodnocením

.....

Praha 1. září 2008

prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc.